

Adroddiad i:	Pwyllgor Archwilio Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod:	8 Hydref 2015
Aelod/Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Gofal Cymdeithasol a Gwasanaethau Plant/Rheolwr Tîm Cefnogi Pobl
Awdur yr Adroddiad:	Swyddog Comisiynu a Thendro
Teitl:	Cynllun Comisiynu Lleol Cefnogi Pobl Sir Ddinbych 2016-19

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Cynllun Comisiynu tair blynedd ar gyfer y Rhaglen Cefnogi Pobl yn Sir Ddinbych.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

I ymgynghori ar Gynllun Comisiynu Lleol Cefnogi Pobl gan gynnwys cynigion i reoli gostyngiadau parhaus i'r Grant Cefnogi Pobl (wedi'i fodelu ar ostyngiad o 10% yn 2016-17). Mae'r grant yn cael ei neilltuo gan Lywodraeth Cymru ar gyfer Cefnogi Pobl, fodd bynnag, bydd dyraniad y grant a'r toriadau a ragwelir yn cael effaith ar wasanaethau eraill y Cyngor.

Bydd y Cynllun Comisiynu Lleol terfynol yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ym mis Rhagfyr 2015 ar gyfer cymeradwyaeth ffurfiol, yn dilyn ymgynghoriad cynhwysfawr.

3. Beth yw'r Argymhellion?

I ystyried cynnwys yr adroddiad a'r atodiadau a rhoi unrhyw adborth i Gefnogi Pobl cyn ei gyflwyno i'r Cabinet (dyddiad cau ar gyfer adroddiad terfynol i'r Cabinet yw 1 Rhagfyr 2015).

4. Manylion yr Adroddiad

Mae Cefnogi Pobl yn ffrwd ariannu gan Lywodraeth Cymru sy'n darparu cefnogaeth sy'n gysylltiedig â thai i bobl ddi-amddiffyn mewn perygl o fod yn ddigartref, gan gynnwys; pobl ifanc, pobl hŷn, pobl sy'n ffoi rhag trais domestig, cyn-droseddwr, pobl â phroblemau cyffuriau neu alcohol a phobl ag anabledau corfforol, meddyliol neu ddysgu. Nod cefnogaeth sy'n gysylltiedig â thai yw galluogi pobl i ddatblygu a chynnal eu hyder a'u sgiliau i fyw mor annibynnol â phosibl. Mae'r Rhaglen Cefnogi Pobl yn rhaglen gwario i arbed ac wedi dangos ei bod yn gallu sicrhau manteision ariannol a rhai nad ydynt yn ariannol.

Mae'n ofynnol i dimau Cefnogi Pobl ar draws Cymru gyflwyno Cynllun Comisiynu Lleol i'w Pwyllgor Cydweithredol Rhanbarthol ym mis Ionawr bob blwyddyn, yn manylu ar eu blaenoriaethau a chymau gweithredu dros y 3 blynedd nesaf, yn ogystal â chynllun gwariant 3 blynedd.

Y Sefyllfa Bresennol

Gwnaeth newidiadau i'r fformiwla dosbarthu cyllid ar gyfer Cefnogi Pobl yn 2012 arwain at doriadau bwriedig o 20% i Gefnogi Pobl Sir Ddinbych dros 5 mlynedd rhwng 2011-12 a 2016-17. Mae toriadau ychwanegol i bob gwasanaeth cyhoeddus yng Nghymru wedi arwain at doriadau pellach i Gefnogi Pobl, y mae disgwyl iddynt

barhau yn 2017-18. Cafodd y toriadau hyn eu rheoli o 2012 tan 2015 heb effeithio'n sylweddol ar lefelau gwasanaeth. 2015-16 yw'r flwyddyn gyntaf y mae Cefnogi Pobl Sir Ddinbych wedi gorfod datgomisiynu gwasanaethau y mae galw amdanynt ac sydd yn strategol berthnasol, yn dilyn 10.4% o doriad. Y dyraniad grant ar gyfer 2015-16 yw £5.4 miliwn.

Mae'r cynlluniau o fewn Cynllun Comisiynu Lleol 2016-19 yn seiliedig ar reoli toriadau mewn ffordd sy'n lleihau'r effaith ar ddefnyddwyr gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys parhau i drafod arbedion effeithlonrwydd ac ail-gyflunio prosiectau presennol gyda darparwyr gwasanaethau a datgomisiynu prosiectau nad ydynt bellach yn addas at y diben. Fel yn 2015-16, bydd yn rhaid i Gefnogi Pobl ystyried datgomisiynu prosiectau sy'n dal yn strategol berthnasol, fodd bynnag, bydd y penderfyniadau hyn yn cael eu gwneud yn dilyn adolygiad gwasanaeth llawn ac ar ôl cwblhau Adroddiad Datgomisiynu yn unig, yn unol â Strategaeth Datgomisiynu Cefnogi Pobl Sir Ddinbych.

Mae Cefnogi Pobl Sir Ddinbych wedi wynebu mwy na 20% o doriadau mewn pedair blynedd. Rhagwelir y bydd y toriadau dros y ddwy flynedd nesaf o leiaf 15% arall, mae Cefnogi Pobl Sir Ddinbych a'r gwasanaethau a ariennir gan y Rhaglen yn wynebu pwysau sylweddol ar gyllidebau sydd eisoes yn brin, i helpu'r rhai mwyaf diamddiffyn yn Sir Ddinbych. Mae'r gwasanaethau hyn yn cael eu darparu'n fewnol gan y Gwasanaethau Cefnogaeth Gymunedol a'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, ac yn allanol gan sefydliadau elusennol.

Mae manylion y camau a gynigir yn 2016-19 wedi eu manylu ar dudalennau 19-31 o'r Cynllun Comisiynu Lleol atodedig.

Oherwydd yr ansicrwydd ynglŷn â chyllidebau dros y 3 blynedd nesaf, nid yw wedi bod yn bosibl cynhyrchu cynllun gwario 3 blynedd. Hyd nes y byddwn yn cael rhywfaint o sicrwydd o gwmpas lefelau ariannu tebygol, nid ydym mewn sefyllfa i gynllunio mor bell â hyn yn ein blaenau. Mae Atodiad 1 yn rhoi gostyngiadau dangosol gan y darparwr yn seiliedig ar doriadau a thybir o 10% ar gyfer 2016-17 (Mae Atodiad 1 wedi ei eithrio rhag datgeliad cyhoeddus yn unol a pharagraffau 14 ac 15 o Ddeddf Llywoeraeth Leol, 1972).

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd y prosiectau a chamau gweithredu arfaethedig o fewn y Cynllun Comisiynu Lleol yn cyfrannu at gefnogi Cynllun Corfforaethol Sir Ddinbych 2012-17 yn y meysydd canlynol:

- Datblygu'r economi leol
- Sicrhau bod pobl ddiamddiffyn yn cael eu hamddiffyn ac yn gallu byw mor annibynnol ag y bo modd
- Sicrhau mynediad at dai o ansawdd da
- Moderneiddio'r Cyngor i ddarparu arbedion effeithlonrwydd a gwella gwasanaethau i'n cwsmeriaid

Bydd cydweithio rhanbarthol ar draws Gogledd Cymru a strategaeth ranbarthol ar gyfer comisiynu a darparu gwasanaethau yn cyfrannu at reoli lleihad ym maint y grant a diogelu gwasanaethau rheng flaen ar gyfer grwpiau diamddiffyn.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Y gostyngiad dangosol ar y lleiaf dros y 2 flynedd nesaf yw tua £796,005 (yn seiliedig ar leiafswm o 10% yn 2016-17, a lleiafswm o 5% yn 2017-18). Mae hyn yn ychwanegol at y toriad o £1.2 miliwn dros y 4 blynedd diwethaf.

Mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi gwybod i Awdurdodau Lleol nad ydynt yn gallu rhoi cyllidebau dangosol ar gyfer 2016-17 nes y cyhoeddir Adolygiad o Wariant San Steffan 25 Tachwedd 2015. Bydd y cyllidebau felly'n cael eu derbyn yn llawer hwyrach na'r blynyddoedd diwethaf (Tachwedd dros y blynyddoedd diwethaf, disgwylir iddynt fod yn Ionawr-Chwefror eleni).

Bydd y toriadau hyn yn anochel yn cael effaith ar y gwasanaethau mewnol a ariennir gan Gefnogi Pobl Sir Ddinbych, gan gynnwys Gwasanaethau Cefnogaeth Gymunedol a Gwasanaethau Plant a Theuluoedd.

Bydd y prosiectau a'r newidiadau a nodwyd yn cael eu rheoli o fewn y gyllideb Cefnogi Pobl a ddyrannir i Sir Ddinbych gan Lywodraeth Cymru.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a wnaed ar y penderfyniad?

Cwblhawyd Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer y Cynllun Comisiynu Lleol yn 2013, a oedd yn:

- Manylu ar yr ymgynghoriad a gafodd ei gynnal i ddatblygu'r Cynllun Comisiynu Lleol a nodi unrhyw effaith negyddol annisgwyl;
- Tynnu sylw at y data a gasglwyd ac a ddadansoddwyd drwy'r broses mapio anghenion, gan gynnwys data dienw ar nodweddion gwarchoddedig;
- Cydnabod yr heriau a wynebwyd wrth weithredu'r toriadau i wasanaethau a ddarperir ar gyfer pobl ddiamddiffyn;
- Cadarnhau bod y gwasanaethau Cefnogi Pobl yn cael eu defnyddio gan yr holl grwpiau nodweddion gwarchoddedig;
- Cadarnhau bod pob ymdrech rhesymol wedi'i wneud i ddileu neu leihau unrhyw effaith negyddol anghymesur posibl ar bobl sy'n rhannu nodweddion gwarchoddedig ac y bydd Cefnogi Pobl yn parhau i fonitro effaith unrhyw newidiadau a wnaed.

Mae gan yr Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb hwn ddyddiad adolygu o 2016, fodd bynnag, yn y cyfamser, bydd Cefnogi Pobl yn ystyried ac yn sicrhau bod unrhyw effaith ar nodweddion a warchodir yn cael eu nodi ac yn cael sylw. Fel rhan o Strategaeth Datgomisiynu Cefnogi Pobl Sir Ddinbych, bydd Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb yn cael ei gwblhau ar gyfer pob prosiect yr ystyrir ei ddatgomisiynu.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

Cynhaliodd Grŵp Cynllunio Cefnogi Pobl Sir Ddinbych bedwar cyfarfod yn ystod datblygu'r Cynllun Comisiynu Lleol ac fe wnaethant ystyried blaenoriaethau strategol, data mapio anghenion a bylchau mewn gwasanaeth.

Cynhaliwyd proses ymgynghori o wyth wythnos rhwng mis Gorffennaf a mis Medi, pan gyhoeddwyd y Cynllun Comisiynu Lleol drafft ar dudalen we Ymgynghoriadau Cyngor Sir Ddinbych, a'i ddsbarthu i ddarparwyr gwasanaeth a nifer o randdeiliaid sy'n gweithredu yn Sir Ddinbych a Gogledd Cymru ehangach. Cafwyd diwrnod gwybodaeth Cefnogi Pobl ym Mhafiliwn y Rhyl lle cyflwynwyd crynodeb o'r Cynllun Comisiynu Drafft i dros 80 o bobl, gan gynnwys staff darparwyr, defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid eraill. Aethpwyd i nifer o gyfarfodydd rhanddeiliaid hefyd i gyflwyno'r Cynllun Comisiynu Lleol. Mae barn, sylwadau ac awgrymiadau o'r broses ymgynghori wedi llywio datblygiad y cynllun hwn.

Yn dilyn adborth gan y Pwyllgor Archwilio Partneriaethau, bydd y ddogfen derfynol yn cael ei chymeradwyo gan Grŵp Cynllunio Cefnogi Pobl ym mis Tachwedd 2015, a'i chyflwyno i'r Cabinet llawn i gael cymeradwyaeth ym mis Rhagfyr 2015. Bydd yn cael

ei chyflwyno i Bwyllgor Cydweithredol Rhanbarthol Cefnogi Pobl Gogledd Cymru yn Ionawr 2016, i lywio'r datblygiad o Gynllun Comisiynu Rhanbarthol Gogledd Cymru. Bydd y ddogfen derfynol yn cael ei chyhoeddi ar dudalennau Cefnogi Pobl ar wefan Cyngor Sir Ddinbych a'i dosbarthu i holl randdeiliaid Cefnogi Pobl yn Sir Ddinbych.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Bydd y gostyngiadau mewn cyllid grant a'r effaith ehangach ar gyllidebau mewnol eraill yn parhau i gael eu rheoli'n ofalus.

Er bod lefel y toriadau i'r grant yn arbennig o heriol, mae hyn yn rhywbeth y rhagwelwyd sawl blwyddyn yn ôl, a'r rheswm pam cytunodd y Cyngor i sefydlu cronfa wrth gefn i helpu i liniaru effaith y toriadau, yn enwedig yn y Gwasanaethau Oedolion (Gwasanaethau Cefnogaeth Gymunedol erbyn hyn) lle mae'r effaith fwyaf yn debygol o gael ei theimlo.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Bydd y cynigion i reoli'r gostyngiad mewn arian grant yn 2016-17 yn rhesymol yn seiliedig ar ffigwr tybiedig o 10%. Gallai toriadau pellach sy'n fwy na 10% beri risgiau sylweddol i wasanaethau a defnyddwyr gwasanaeth:

- Mae maint a byr rybudd toriadau o'r fath yn ei gwneud yn anodd gwneud penderfyniadau am sut i weinyddu'r toriadau hyn mewn modd strategol a thryloyw. Efallai y bydd maint y toriadau yn cael effaith anghymesur ar rai darparwyr llai sydd ag ychydig iawn o le ar gyfer arbedion effeithlonrwydd.
- Mae'n rhaid i doriadau gael eu hystyried yn rhanbarthol - nid yn unig bod yna wahaniaeth bosibl mewn barn ynghylch blaenoriaethau rhanbarthol i ariannu, ond gallai lefel y toriadau ansefydlogi darparwyr cyfan sy'n gweithio ar draws y rhanbarth.
- Gall hyn beri sgil-ffeithiau o niweidio hyder darparwyr a'r berthynas dda sydd gennym gyda nhw - gellir rheoli hyn i ryw raddau drwy barhau i rannu gwybodaeth berthnasol gyda darparwyr.
- Ni fydd yn bosibl rheoli toriadau o'r maint hwn yn syml drwy ailfodelu gwasanaethau i ddod o hyd i arbedion effeithlonrwydd, ond bydd yn golygu bod angen datgomiynu gwasanaethau cyfan sy'n darparu cefnogaeth o ansawdd uchel. Bydd hyn yn effeithio'n uniongyrchol ar wasanaethau rheng flaen a bydd yn lleihau cefnogaeth sydd wir ei hangen ar gyfer rhai o'n trigolion mwyaf diamddiffyn yn Sir Ddinbych. Mae Cefnogi Pobl Sir Ddinbych wedi datblygu Strategaeth Ddatgomiynu er mwyn rheoli'r broses hon yn deg ac yn dryloyw.
- Mae Cefnogi Pobl yn lleddfu'r baich ar wasanaethau statudol sydd eisoes wedi'u gorymestyn, fel y Gwasanaethau Cymdeithasol, Iechyd a'r Heddlu, trwy atal pobl rhag dirywio a mynd i sefyllfa o argyfwng. Bydd toriadau pellach i Gefnogi Pobl yn rhoi mwy fyth o bwysau ar y gwasanaethau statudol hyn ar adeg pan mae yna eisoes doriadau sylweddol yn y gyllideb, gan arwain at newidiadau sylweddol i wasanaethau cyhoeddus.
- Mae Cefnogi Pobl yn allweddol o ran darparu Deddf Tai Newydd (Cymru) 2014 a Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, gan fod eu ffocws ymyrraeth gynnar yn cyd-fynd yn dda â nodau allweddol Cefnogi Pobl o atal digartrefedd.
- Ym mis Medi 2015, pleidleisiodd Cyngor llawn Cyngor Sir Ddinbych yn unfrydol o blaid y cynnig i amddiffyn cyllideb Cefnogi Pobl rhag toriadau pellach, ac i gefnogi ymgyrch genedlaethol 'Dewch i Barhau i Gefnogi Pobl' a redir gan Gymorth Cymru a Chartrefi Gymunedol Cymru.

- Bydd Cefnogi Pobl Sir Ddinbych yn cyflwyno cynllun wrth gefn i Grŵp Cynllunio Cefnogi Pobl i baratoi ar gyfer toriadau sy'n fwy na 10%.
- Fel yr uchod, efallai y bydd Cronfa Wrth Gefn Cefnogi Pobl yn cael ei defnyddio i liniaru'r toriadau hyn, ond rhaid rhoi ystyriaeth ofalus i gynaliadwyedd hyn o ystyried y potensial y bydd toriadau yn y gyllideb yn parhau am nifer o flynyddoedd.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae penderfynu ar gynnwys unrhyw gynllun, strategaeth neu ddogfen bolisi arall yn gofyn am gymeradwyaeth Aelod Arweiniol y Cabinet yn unol ag Offeryn Statudol 2001 Rhif 2291 (W,179) Rheoliad 4 (3) (c) + (d)

Mae pwerau Archwilio o ran datblygu ac adolygu polisïau yn cael eu hamlinellu yn Erthygl 6.3.3 o Gyfansoddiad y Cyngor.